

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 16124/2023
06.02.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Никола Тадић, адвокат у ..., против тужених „Визор ентеријери“ АД Темерин, са седиштем у Темерину, ББ и ВВ из ..., чији је пуномоћник Миодраг Војиновић, адвокат у ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2959/22 од 09.03.2023. године, у седници одржаној 06.02.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против дела става првог изреке пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2959/22 од 09.03.2023. године, којим је потврђена пресуда Вишег суда у Новом Саду П 199/17 од 16.09.2022. године у ставу другом изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као недозвољена, ревизија тужиоца изјављена против дела става првог изреке пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2959/22 од 09.03.2023. године, којим је потврђена пресуда Вишег суда у Новом Саду П 199/17 од 16.09.2022. године у ставу трећем изреке.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 199/2017 од 16.09.2022. године, одбијен је приговор пресуђене ствари (став први изреке). Одбијен је примарни тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да је судским поравнањем закљученим пред Основним судом у Новом Саду – Судска јединица Темерин под пословним бројем И 322/2011 између тужиоца и туженог настао материјално правни дужничко-поверилачки однос чији је основ одређен и одредив у коме је тужени првог реда „Визор ентеријери“ АД Темерин био у обавези да тужиоцу на име дуга из судског поравнања исплати затезну камату обрачунату на износ новоутврђеног главног дуга у судском поравнању од 5.460.688,59 динара, од 22.06.2012. године до извршних делимичних исплата дела главног дуга од 1.000.000,00 динара дана 22.06.2012. године, 500.000,00 динара дана 25.06.2022. године и 500.000,00 динара дана 26.06.2012. године; преостали главни дуг од 3.460.688,59 динара са законском затезном каматом почев од 27.06.2012. године до

коначне исплате; нови главни дуг утврђен у судском поравнању у износу од 2.000 евра са затезном каматом у складу са Законом о затезној камати почев од 16.06.2012. године до коначне исплате у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате; да обавезе тужене да тужиоцу на име накнаде штете солидарно исплате износ од 6.773.780,38 динара са законском затезном каматом почев од 02.01.2020. године до коначне исплате; да се обавезу тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове поступка са затезном каматом од извршности до исплате (став други изреке). Одбијен је евентуални тужбени захтев којим је тражио да суд обавезе тужене да тужиоцу по правном основу права на потпуну накнаду штете солидарно исплате износ од 4.274.471,28 динара, са законском затезном каматом до 02.01.2020. године до исплате као и да му солидарно накнаде трошкове поступка са затезном каматом од извршности пресуде до исплате (став трећи изреке). Обавезан је тужилац да туженима солидарно накнади трошкове поступка у износу од 975.000,00 динара, са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате (став четврти изреке). Одбијен је захтев тужене за исплату затезне камате на досуђени износ трошкова поступка за период од дана пресуђења до дана извршности пресуде (став пети изреке). Ослобођен је тужилац плаћања судских такси (став шести изреке).

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 2959/22 од 09.03.2023. године, одбијена је жалба тужиоца и пресуда Вишег суда у Новом Саду П 199/17 од 16.09.2022. године у побијаном одбијајућем делу став други, трећи и четврти изреке потврђена (став први изреке). Одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова жалбеног поступка (став други изреке). Одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова жалбеног поступка (став трећи изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију, због погрешне примене материјалног права и битних повреда одредаба парничног поступка.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у делу у којем је потврђена првостепена пресуда у ставу другом изреке, применом одредбе члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 10/23 - други закон) и утврдио да ревизија тужиоца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, нити је учињена друга битна повреда поступка, на коју ревидент указује.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Вишег суда у Новом Саду Гж 1528/2010 од 04.06.2010. године обавезан је тужени „Визор ентеријери“ д.о.о. Темерин да тужиоцу на име враћања зајма исплати износ од 20.240,00 динара, са законском затезном каматом од 15.12.1994. године до исплате, као и да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 29.630,00 динара са законском затезном каматом од 04.03.2009. године до исплате. ГГ, заступник туженог је преминуо ...2016. године, а његови правни следбеници су тужени ББ и ВВ, његови синови, по правном основу законског наслеђивања. Тужени „Визор ентеријери“ АД је правни следбеник „Визор ентеријери“ ДОО. На основу наведене пресуде Вишег суда у Новом Саду тужилац је, као извршни поверилац, против туженог „Визор ентеријери“ ДОО, као извршног дужника, покренуо извршни поступак подношењем предлога за извршење, на основу

кога је Основни суд у Новом Саду – Судска јединица у Темерину донео решење о извршењу И 322/10 од 13.10.2010. године. Извршење је одређено пленидбом и преносом новчаних средстава са текућег рачуна извршног дужника, ради намирења потраживања извршног повериоца по наведеној пресуди, као и трошкова извршног поступка у износу од 8.209,00 динара. Предметно решење примљено у Одељењу за пријем, контролу и унос основа и налога у Крагујевцу 14.10.2010. године и од тада је рачун извршног дужника био у блокади. Привредни суд у Новом Саду је 06.02.2012. године, донео решење Ст 222/12 којим је покренут претходни стечајни поступак над стечајним дужником „Визор ентеријери“ ДОО. Странке су постигле договор у наведеном извршном поступку И 322/10 и закључено је поравнање 29.06.2012. године, у којем је наведено да извршни поверилац и извршни дужник постижу споразум о исплати дуга проистеклог из решења И 322/10 од 13.10.2010. године на рате, констатују и потврђују: да је на основу извршне пресуде Општинског суда у Темерину П 194/08 од 04.03.2009. године и пресуде Вишег суда у Новом Саду Гж 1528/10 од 04.06.2010. године, решењем И 322/10 од 13.10.2010. године, одређено извршење пленидбом и преносом новчаних средстава с текућег рачуна извршног дужника на текући рачун извршног повериоца ради намирења потраживања извршног повериоца на име враћања зајма у износу од 20.240,00 динара, са законском затезном каматом од 15.12.1994. године до исплате и трошкова парничног поступка у износу од 29.630,00 динара, са законском затезном каматом од 04.03.2009. године до исплате и трошкова извршног поступка у износу од 8.209,00 динара, да је текући рачун извршног дужника по основу наведеног решења о извршењу у трајној блокади од 14.10.2010. године до данас у износу од 5.460.688,59 динара, да је извршни дужник извршио делимично плаћање на тај начин што је путем принудне наплате извршен пренос средстава на текући рачун извршног повериоца 22.06.2012. године износ од 1.000.000,00 динара, 25.06.2012. године износ од 500.000,00 динара, 26.06.2012. године износ од 500.000,00 динара, да је извршни поверилац и извршни дужник сагласни да извршни дужник преостали износ потраживања са законском затезном каматом до плаћања увећан за 2.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан плаћања на име доташњих трошкова извршног поступка И 322/10, досадашњих трошкова извршног поступка И 3532/11 и до тадашњих трошкова парничног поступка П 20536/10, извршном повериоцу исплати најкасније до 15.09.2012. године уплатом на текући рачун извршног повериоца, да заступници извршног дужника - директори извршног дужника ББ и заступник ГГ својим потписима на овом поравнању безусловно приступају дугу уколико извршни дужник не изврши исплату потраживања извршном повериоцу у складу са овим поравнањем најкасније до 15.09.2012. године, да извршни поверилац сагласан да се након судске овере потписа и закљученог судског поравнања обустави извршни поступак који се води пред Основним судом у Новом Саду – Судска јединица у Темерину И 322/10 решењем суда наведено поравнање је прихваћено дата му снага правноснажне извршне судске одлуке, након чега је тужилац као извршни поверилац повукао предлог за извршење И 322/10 и извршни поступак је обустављен. Утврђено је да је пре него што је наведени извршни поступак обустављен, а како тужилац као извршни поверилац није могао да наплати опредељеним средством извршења у том поступку тужилац је као извршни поверилац поднео још један предлог за извршење 19.09.2011. године против „Визор ентеријери“ ДОО, као извршног дужника на основу исте извршне исправе правноснажне пресуде П 194/08 предлажући извршење на непокретности туженог „Визор ентеријери“ ДОО након чега је Основни суд у Новом Саду донео решење о извршењу И 3532/11 од 30.09.2011. године, које је допуњено решењем од 08.06.2012. године. Решењем од 18.06.2012. године, одређено је

предложено обезбеђење заснивањем заложног права извршног повериоца на одређеним непокретностима ради обезбеђења наплате потраживања. Тужилац је, као извршни поверилац, на основу поравнања од 29.06.2012. године, поднео предлог за извршење 25.04.2014. године продајом непокретности које су као средство извршења одређене и у извршном поступку Ии 3532/11, а ради намирења потраживања у укупном износу од 6.633.296,68 динара, са законском затезном каматом од 24.03.2013. године, као дана вештачења, а које новчано потраживање чини главни дуг из судског поравнања од 5.460.688,59 динара, са законском затезном каматом од 24.06.2009. године до исплате, умањен за износ делимичне исплате, као и трошкова извршног поступка те предложио и заснивање заложног права ради обезбеђења наплате новчаног потраживања. Решењем Основног суда у Новом Саду И 2497/14 од 29.04.2014. године, предлог за извршење је делимично усвојен па је одређено извршење ради наплате потраживања тужиоца као извршног повериоца према туженом „Визор ентеријери“ ДОО као извршном дужнику у износу од 3.460.688,59 динара, са законском затезном каматом до дана плаћања увећан за износ од 2.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан плаћања и трошкова дозволе извршења у износу од 89.780,00 динара јавном продајом непокретности извршног дужника док је у преосталом делу предлог за извршење одбијен. Против решења о извршењу од 29.04.2014. године приговоре су изјавили извршни дужник и извршни поверилац. Закључком Основног суда у Новом Саду И 2497/14 од 02.03.2015. године, одређено је спајање извршних поступака који се воде под бројем И 2497/14 и И 3532/11 те је одређено да ће се даље водити јединствен поступак под бројем И 3532/11 након чега је решењем од 03.02.2016. године које је исправљено и допуњено решењем од 17.06.2016. године предлог извршног повериоца за обезбеђење усвојен, па је на непокретностима извршног дужника засновано заложно право у корист извршног повериоца против ког решења је приговор изјавио извршни дужник. Решењем Основног суда у Новом Саду Ипв И 2774/16 од 27.09.2016. године, приговор извршног дужника је усвојен па је решење И 2497/14 од 29.04.2014. године исправљено решењем од 02.03.2015. године укинута у делу у којем је одређено извршење, обустављено је извршење у целости и укинуте све спроведене радње, док је приговор извршног повериоца одбијен па је решење од 29.04.2014. године исправљено решењем од 02.03.2015. године у делу којим је одбијен предлог за извршење извршног повериоца, потврђено. У образложењу предметног решења наведено је да извршна исправа - судско поравнање није подобно за извршење, јер у поравнању нема утврђене обавезе извршног дужника да извршном повериоцу измири новчану обавезу, јер постоји само констатација да су странке сагласне да дужник преостали износ тражбине исплати до 15.09.2012. године, уз посебно указивање суда да у судском поравнању није утврђен обим испуњења обавезе из разлога што није утврђен тачан износ који једна страна треба да исплати другој, те није назначено од ког датума почиње да се обрачунава припадајућа камата. Посебно је указано да предметна исправа не представља исправу подобну да се на основу ње донесе решење о извршењу будући да не садржи податке о обиму испуњења обавезе. Истим решењем, по приговору извршног дужника, укинута је решење И 3532/11 од 03.02.2016. године, које је допуњено решењем од 17.06.2016. године. Закључком Основног суда у Новом Саду И 3532/11 од 10.02.2017. године, наложено је прибављање стручног извештаја ради утврђивања да ли постоји неизмирено потраживање извршног повериоца према извршном дужнику, а на основу решења о извршењу од 30.09.2011. године, имајући у виду исплате које су извршене на основу тог решења о извршењу. Стручно лице је сачинило извештај у коме је констатовано да је на дан израде извештаја 04.04.2017. године, потраживање извршног повериоца према извршном

дужнику намирено је као и да извршни дужник у претплати 233.864,30 динара. За потребе обрачуна вештак је и законску затезну камату обрачунао по конформној методи за период од 02.03.2001. године до 03.03.2001. године, а од 03.03.2021. године по пропорционалној методи имајући у виду одлуку Уставног суда („Службени гласник РС“ број 73/12 од 27.07.2012. године). Након тога извршни поступак И 3532/11 је закључен решењем од 10.05.2017. године, са образложењем да је извршни дужник у целости измирио дуговање извршном повериоцу.

Из овако утврђеног чињеничног стања нижестепени судови су закључили да примарни тужбени захтев тужиоца није основан, јер поравнањем закљученим између странака није утврђена нека нова обавеза извршног дужника, већ је констатована висина обавезе дужника са припадајућом каматом обрачунатом конформном методом и регулисан је рок отплате преосталог дуга на рате, нити је извршен пренов у смислу члана 348.став 1.ЗОО, па не постоји обавеза тужених да утврђене износе из поравнања исплате тужиоцу, јер је у поступку утврђено да су тужени, дуг чији је основ у правноснажној пресуди, у целости измирили.

По становишту Врховног суда, правилно је другостепени суд применио материјално право.

Судским поравнањем закљученим 29.06.2012. године, констатован је износ дуга туженог према тужиоцу који свој основ има у правноснажној пресуди Вишег суда у Новом Саду Гж 1528/2010 од 04.06.2010. године, и у Решењу о извршењу одређеним трошковима извршења. Дуг је обрачунат од доспелости до закључења поравнања применом конформног метода обрачуна законске затезне камате и умањен за износе који су до тада наплаћени. Дуг је увећан и за износ од 2.000 еура на име трошкова извршних поступака.

Неосновано се у ревизији тужиоца наводи да је другостепени суд погрешно применио материјално право, када на основу овог поравнања није обавезао тужене да тужиоцу исплате дуг. Одлуком Уставног суда Републике Србије Уз 82/2009 („Службени гласник РС“ бр. 73/2012 од 27.07.2012. године) утврђено је да одредба члана 3. став 1. Закона о висини стопе затезне камате („Службени лист СРЈ“ број 9/01) у делу који гласи „применом конформне методе“ није у сагласности са Уставом. Након објављивања ове одлуке може се приликом обрачуна законске затезне камате примењивати само пропорционална метода (прост интересни рачун).

Одредбом члана 60.став 3.Закона о Уставном суду („Службени гласник РС“ број 109/07 са изменама) прописано је да се извршење правноснажних појединачних аката, донетих на основу прописа који се више не могу примењивати, не може ни дозволити ни спровести, а ако је извршење започето, обуставиће се. У конкретном случају Уставни суд није одредио начин отклањања последица насталих применом неуставне одредбе о начину обрачуна затезне камате применом конформне методе.

Према правном ставу Врховног касационог суда, о спровођењу извршења на основу извршне исправе применом неуставног прописа усвојеног на седници Грађанског одељења овог суд од 02.04.2013. године, ако извршна исправа гласи на новчани износ у коме је главници приписана доспела камата обрачуната конформном методом по Закону који је у том делу проглашен неуставним, суд ће по службеној

дужности, извршити разграничење и нови и нови обрачун камате извршити тако што ће до 03.03.2001. године применити конформни метод, а од тада до 17.05.2011. године метод простог интересног рачуна, а од тада па надаље по одредбама члана 2. и 3. Закона о висини стопе затезне камате.

Обрачун камате конформном методом практично представља обрачун камате на камату, а што је супротно начелу забране анатоцизма, садржаном у члану 279. став 1. Закона о облигационим односима и суштини законске затезне камате која се од претпостављене штете претвара у новчану казну, чија висина знатно премашује претрпљену стварну штету, што није дозвољено.

Одредбе о затезној камати су императивне природе, што значи да се код принудне наплате по службеној дужности примењује каматна стопа прописана законом за цео период у коме се камата обрачунава.

Извршни поступак под бројем И 3532/2011 закључен је 10.05.2017. године, јер је утврђено да је извршни дужник у целости измирио потраживање. Вештачењем је утврђено да је тужени током извршног поступка, применом камате обрачунате простим интересним рачуном дуг претплатио у износу од 258.092,61 динар.

Стога, насупрот наводима ревизије, правилно је другостепени суд закључио да је потраживање тужиоца према туженом намирено у целости у извршном поступку И 3532/2011. Потраживање тужиоца према туженима из судског поравнања, није нова обавеза у односу на обавезу из правноснажне пресуде, већ представља главни дуг из правноснажне пресуде и решења о извршењу са којим је углавничена законска затезна камата обрачуната конформном методом, чија висина је само констатована у поравнању и одређена друга динамика исплате. Свакако, у поступку извршења се не би могла наплатити камата у износу већем од обрачунате простим интересним рачуном, а који износ је већ наплаћен у спроведеном извршном поступку.

Осталим наводима туженог побија се утврђено чињенично стање што није дозвољен ревизијски разлог у смислу одредбе члана 407. ЗПП.

Из наведених разлога, Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке, на основу одредбе члана 414.ЗПП.

Испитујући дозвољеност ревизије изјављене против дела става првог побијане пресуде којим је потврђена првостепена пресуда у ставу трећем изреке, на основу члана 410. став 2. тачка 5. Закона о парничном поступку којим је прописано да је ревизија недозвољена ако је изјављена против пресуде против које по закону не може да се поднесе (члан 403. ст. 1. и 3.), осим из члана 404. овог закона, Врховни суд је нашао да је ревизија тужиоца недозвољена.

Наиме, Законом о парничном поступку (у даљем тексту: ЗПП) је прописано (члан 403.) да против правноснажне пресуде донете у другом степену странке могу да изјаве ревизију у року од 30 дана од дана достављања пресуде (став 1.); да је ревизија увек дозвољена ако је: 1) то посебним законом прописано, 2) другостепени суд преиначио пресуду и одлучио о захтевима странака, 3) другостепени суд усвојио жалбу, укинуо пресуду и одлучио о захтевима странака (став 2.); као и да да ревизија

није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе (став 3.).

Како је у тужби и вредност предмета спора по евентуалном тужбеном захтеву одређена у износу од 4.274.471,28 динара, који не прелази износ од 40.000 евра на дан подношења тужбе од 05.04.2017.године, када је противвредност једног евра по средњем курсу износила 123,8216 динара, Врховни суд је нашао да је ревизија тужиоца у том делу недозвољена, те ју је одбацио као у ставу другом изреке, на основу члана 413. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић